

Aanvulling pleitnota Jonker: "Privacy en contante betaling - verloren vertrouwen"

Edelachtbare,

Dit beroep gaat over de bescherming van de privacy van mensen die in een bioscoop naar een film willen kijken zonder te hoeven vrezen dat hun interesse voor bepaalde films, bijvoorbeeld overheidskritische films of films over gevoelige onderwerpen, wordt geregistreerd of achteraf kan worden gereconstrueerd, bijvoorbeeld uit hun betalingsgegevens. Daarom moeten bezoekers van een bioscoop op een privacy-vriendelijke manier kunnen betalen. Contante betaling is de enige betalingswijze waarbij er geen persoonsgegevens van de filmkijker worden verwerkt. Daarom mag een bioscoop niet zonder noodzaak weigeren om contante betaling te accepteren bij de aanschaf van een bioscoopkaartje. Als dat wel mag, is de weg vrij voor de afschaffing van contant geld.

Voorafgaand aan de zitting heeft u aangegeven dat ik mijn pleitnota niet mag voorlezen, omdat die toch al naar de andere procespartijen is doorgestuurd, maar dat ik wel aanvullingen mag geven. Op enkele punten wil ik mijn oorspronkelijke pleitnota inderdaad aanvullen.

Aanvulling m.b.t. verloren vertrouwen in de rechtspraak

In mijn pleitnota heb ik uitgelegd waarom ik geen vertrouwen meer heb in de zogeheten rechtspraak in Nederland, en ook niet in uw onafhankelijkheid als rechters. Dit is het gevolg van zowel rechterlijke uitspraken over schendingen van privacy, als rechterlijke uitspraken waarmee de aantasting van diverse grondrechten in de corona-crisis wordt witgewassen.

In aanvulling daarop wil ik u attenderen op de petitie "Onverdeeld Open" van Jona Walk e.a., die enkele dagen geleden (op 4 februari) is gepubliceerd. De ondertekenaars daarvan verzoeken om de afschaffing van de corona-toegangsbewijzen, die zonder medische noodzaak zijn ingevoerd in strijd met onze grondrechten, maar met goedkeuring van Nederlandse rechters. Op deze manier komen de ondertekenaars ook op tegen de rechteloosheid die Nederlandse rechters kennelijk wel prima en normaal vinden. Ik ben heel blij dat de petitie al meer dan 700.000 keer is ondertekend.

De AVG vereist op zichzelf al de acceptatie van contant geld bij toonbankbetaling

In mijn beroepschrift heb ik onderbouwd waarom een **noodzaak** voor de verwerking van persoonsgegevens bij de aanschaf van een bioscoopkaartje NIET is aangetoond, en waarom ook een eenzijdig opgelegd, zogenaamd "**contract**" een dergelijke noodzaak niet kan creëren. De AP heeft daartegenin gebracht dat er geen wettelijke acceptatieplicht is voor contant geld.

In reactie daarop heb ik verwezen naar het boek *Juridische aspecten van contant geld*, waaruit blijkt dat er in het geval van toonbankbetalingen waarschijnlijk juist wél sprake is van zo'n acceptatieplicht. Europese rechters moeten zich daar nog over uitspreken, maar de Europese Centrale Bank geeft al wel een richtlijn, die als volgt is samengevat op de site van de bank:

- Een label of affiche waarop staat dat de winkelier contante betaling of bepaalde coupures niet accepteert, is niet voldoende. De winkelier moet een geldige reden aanvoeren, bijv. dat hij onvoldoende kasgeld kan aanhouden om te wisselen of dat de aanwezigheid van een grote

1

hoeveelheid contant geld een concreet, fysiek beveiligingsrisico vormt.

Op de website van de bioscoop wordt alleen gesproken over "een algemeen bekend feit". Op die manier toont de bioscoop geen concreet, fysiek beveiligingsrisico aan.

De wet die de AP zelf zou moeten handhaven, namelijk de AVG, vereist eveneens een **aantoonbare noodzaak** als er sprake is van de onvrijwillige verwerking van persoonsgegevens. Die is er niet in het geval van een weigering van contant geld. Dit leidt, in combinatie met de in de AVG opgenomen principes van **data-minimalisatie** (zo min mogelijk data verzamelen) en **subsidiariteit** (als betaling van een bioscoopkaartje ook met minder gegevensverwerking kan, dan moet het op die manier) tot een plicht voor de AP om de AVG te gaan handhaven.

Die handhavingsplicht is dus niet afhankelijk van de vraag of er ook separaat van de AVG een acceptatieplicht voor contant geld bestaat.

De principes van de AVG moeten technologie-neutraal worden toegepast

Wat ik de AP in diverse privacy-procedures heb zien doen, is dat de AP in enige vorm het idee naar voren brengt dat de regels van de AVG niet hoeven te worden nageleefd voor zover het niet om digitale technologie gaat. De AP is van mening dat "digitalisering een gegeven is", en dat niet-digitale, privacy-vriendelijke alternatieven daarom niet hoeven te worden onderzocht of toegepast. Dat is onjuist. Uit overweging nummer (15) van de AVG valt af te leiden dat men privacy-bescherming NIET afhankelijk mag maken van een keuze voor digitale technologie. Dit wordt als volgt geformuleerd:

"(15) Om te voorkomen dat een ernstig risico op omzeiling zou ontstaan, dient de bescherming van natuurlijke personen technologie-neutraal te zijn en mag zij niet afhankelijk zijn van de gebruikte technologieën. De bescherming van natuurlijke personen dient te gelden bij zowel geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens als handmatige verwerking daarvan indien de persoonsgegevens zijn opgeslagen of bedoeld zijn om te worden opgeslagen in een bestand."

De doelen van de gegevensverwerking voldoen niet aan de criteria in de AVG

In de AVG (art. 5 lid 1 onder b) wordt voorgeschreven dat persoonsgegevens alleen mogen worden verwerkt voor "welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde" doelen. De AP lijkt de opvatting te huldigen dat willekeurig welk doel een organisatie zichzelf stelt, dit per definitie voldoet aan deze in de AVG genoemde criteria.

In het geval van deze bioscoop, gaat de AP er bijvoorbeeld klakkeloos van uit dat door middel van het plakken van de algemene, niet nader omschreven etikettes "veiligheid" en "vrijwilligers" aangetoond zou zijn dat de doelen zouden voldoen aan de bovengenoemde criteria. Dat is onjuist.

Voor de veiligheid van de bioscoop is het NIET nodig om contant geld te weigeren bij de aanschaf van bioscoopkaartjes. In een spiksplinternieuw gebouw kan veilige contante betaling prima gewaarborgd worden, net zoals die veiligheid ook gewaarborgd wordt in duizenden winkels.

Het feit dat er vrijwilligers werken, is ook geen enkel beletsel voor contante betaling. Deze vrijwilligers hebben in de vorige vestiging van de bioscoop ook met contant geld gewerkt. Het zijn volwassen en betrouwbare mensen. Of wil de AP of de bioscoopdirectie het tegendeel beweren?

Ik dank u voor uw aandacht. □

1

Bron: https://www.ecb.europa.eu/euro/cash_strategy/html/cash-faq.nl.html (geraadpleegd: 7 febr. 2022)